

Kultur- og Kirkedepartementet
postmottak@kkd.dep.no

Oslo, 22. august 2005
Vår referanse: 05-240

Høring: Nye rammevilkår for lokalradio

Norsk Journalistlag beklager at vi har oversittet høringsfristen. Men etter kontakt mellom faglig sekretær Stein Svendsen i NJ og ekspedisjonssjef Roy Kristiansen i KKD, tillater vi oss å komme med synspunkter på følgende tre problemstillinger som tas opp i rapporten om nye rammevilkår for lokalradio:

1. Betydningen av mangfold og lokal forankring.
2. Lokalradio som trygge og utviklende arbeidsplasser for journalister.
3. Behov for statlig støtte til kompetanseheving, forskning og utviklingsprosjekter.

Mangfold og lokal forankring

Norsk Journalistlag støtter målsettingen om størst mulig mangfold og krav til lokal innholdsforankring som grunnlag for konsesjonstildeling og drift av lokalradio. På denne bakgrunn ønsker NJ å problematisere utviklingen mot eierkonsentrasjon og ”konsernifisering” av det kommersielt interessante lokalradiomarkedet.

Kommersielt sterke og profesjonelle eiere sikrer på den ene siden lokalradioene en mer solid økonomisk drift og må forutsettes å tilføre de enkelte redaksjonene en større journalistfaglig profesjonalitet.

Men integrering av lokalradioer i mediehus som er eid eller kontrollert av de norske mediekonsernene Schibsted, Orkla og A-pressen eller kjededannelser av enkeltstasjoner i regi av internasjonale, kommersielle radioselskaper som amerikanske Scandinavian Broadcasting Systems (SBS) eller franskdominerte Energy/NRJ Group reiser viktige problemstillinger knyttet til både lokal forankring og mangfold.

Når lokalradiostasjoner innlemmes i lokale mediehus, hvor journalister forutsettes å levere stoff til både papiravis, nettutgave, lokalradio og kan hende lokal-tv, forsterkes utviklingen av lokale meningsmonopol. Flere og flere mediehus vil også gjøre redaksjonelt stoff tilgjengelig gjennom web-radio og på mobiltelefon. Dersom nyhetsutvelgelsen og prioritering av stoff til de ulike publiseringsplattformene gjøres på en sentral desk og ikke som tidligere av flere ulike produsenter/nyhetsledere, forsterkes det lokale meningsmonopol. Dette skjer samtidig som NRK samler sine lokal- og fylkessendinger i større regionmagasiner. Dermed opplever befolkningen i området en situasjon hvor meningsmangfoldet innskrenkes, samtidig som driften av lokalradioene profesjonaliseres.

Fjernes restriksjoner på samsendinger og videresending, vil utviklingen mot syndikalisering av lokalradioen forsterkes. Dette gjelder både de norske konsernens mediehus-utvikling og de internasjonalt eide lokalradiokjedene. NJ er derfor skeptisk til forslag om å oppheve begrensninger på videre- og samsendinger.

Når det gjelder gruppen av kommersielle musikkradioer i kjede, er det NJs syn at ferdigprogrammert musikk sendt i lokale sendernett, ikke er det samme som lokalradio, selv om musikken avbrytes av noe lokalt tilpasset nasjonal nyhetstjeneste og lokalt tilpasset merkevarereklame. Det er denne gruppen musikkradioer med underholdning som hovedinnhold i verbalstoffet, som har det laveste antallet medarbeidere på programproduksjon.

NJ understreker at dersom kravet om lokalt forankret innhold skal ha mening ved konsesjonstildeling, må kravet baseres på at det faktisk utføres selvstendig redaksjonelt arbeid med lokale nyheter, hendelser og kultur.

Lokalradio som trygge og utviklende arbeidsplasser for journalister

Lønnskostnadene for de kommersielle radioene utgjorde i 2003 48% av samlede driftsutgifter. Den største gruppen av medarbeidere i lokalradio arbeider med programproduksjon. Samtidig viser innrapporterte regnskapstall at 34 av 74 kommersielle radioer gikk med underskudd i 2003.

NJs erfaring er at det er store forskjeller mellom ulike lokalradioer både når det gjelder redaksjonell kvalitet og lønns- og arbeidsforhold. Gjennomgående representerer imidlertid lokalradioene en del av norsk redaksjonell virkelighet hvor avtaledekningen er lav og NJ møter mye uryddighet når det gjelder lokale medarbeideres arbeids- og avtaleforhold.

NJ mener gode lokalradioer er en styrke for lokaldemokrati og lokal identitet. Mange unge journalister får sin første journalistiske erfaring gjennom arbeid i lokalradio. Dyktige, profilerte programmedarbeidere styrker tillit og lytteroppslutningen og bidrar dermed til å styrke det økonomiske grunnlaget for egen redaksjon. Det bør derfor være i alles interesse at lokalradioene utvikles som trygge og utviklende arbeidsplasser – både økonomisk og journalistfaglig.

Dette fordrer både kontinuitet på eiersiden, best mulig tekniske sendevilkår og et økonomisk bærekraftig konsesjonsområde. NJ vil oppfordre konsesjonsmyndighetene til å tenke langsiktig og bærekraftig, slik at neste konsesjonsperiode gir eierne både tid og økonomiske muligheter til å tilpasse lokalradiodriften til de teknologiske utfordringene som følger av overgang til DAB-radio.

NJ understreker at god lokal forankring forutsetter god lokal journalistikk. God journalistikk forutsetter ryddighet og profesjonalitet, både når det gjelder presseetikk, arbeidsforhold og lønn. NJ mener derfor at det er helt nødvendig at det ved konsesjonstildeling etter ”skjønnhetskonkurrans”, legges avgjørende vekt på søkeres reelle driftsforutsetninger. En slik vurdering av søkeres reelle driftsforutsetninger må bygge på klare retningslinjer og krav til lokalt innhold, lokalt meningsmangfold, betydningen av kontinuitet og informasjon til søker om hvilket sendenet og befolkningsgrunnlag driften skal baseres på.

Statlig støtte til kompetanseheving, forskning og utviklingsprosjekter

NJ mener det er behov for mer forskning om lokalradio, både når det gjelder journalistisk innhold, arbeidsforhold, teknologisk utvikling og lokal betydning. Mer forskning på lokalradio vil gi et bedre grunnlag for utvikling av mediepolitikken på dette området.

Lokalradio er en medieform som ved siden av internett og mobiltelefon i særlig grad brukes av ungdom og unge voksne, samt språklige og religiøse minoritetsgrupper. NJ mener det både ut fra en ytringsfrihetstenkning og diskusjoner om lokaldemokrati er gode grunner for å utvide statlige tilskuddsordninger til også å omfatte medieforskning på lokalradio.

Bedre kunnskaper om lokalradio vil i sin tur gi bedre grunnlag for å vurdere tilskudd til andre viktige områder som kompetanseheving og utviklingsprosjekter innen både redaksjonelt innhold, nye samarbeidsformer og teknologisk utvikling.

Med vennlig hilsen
Norsk Journalistlag

Ann-Magrit Austenå
Leder

